

Krzysztof Woźniak
Fundacja Wspierania Więzi Lokalnych
„Linking Foundation”

Propozycja ustanowienia lasów o zwiększonej funkcji społecznej dla miasta Krakowa

Jako strona społeczna proponujemy następujące zasady:

1. Przyjąć w całości propozycję Nadleśnictw – zarówno powierzchnię jak i sposób gospodarowania na terenie lasów o zwiększonej funkcji społecznej
2. Uwzględnić dodatkowo powierzchnię lasów o zwiększonej funkcji społecznej zaproponowaną przez NGO-1, ale tylko w obrębie koła o promieniu 20 km od umownego centrum Krakowa (zaproponowanego przez Linking Foundation jako miejsce pomnika Adama Mickiewicza na Rynku).
3. Sposób gospodarowania na dodatkowej powierzchni opisanej w punkcie 2 to MODYFIKACJA. Jeśli sposób gospodarki na tym terenie miałby być inny (OGRANICZENIA lub WYŁĄCZENIA), należy nie uwzględniać tego dodatkowego obszaru jako lasów o zwiększonej funkcji społecznej.

Uzasadnienie:

1. Nadrzędnym celem naszej propozycji jest uwzględnienie nie tylko naszego pierwotnego stanowiska, ale również **wszystkich interesariuszy, którzy wypowiedzieli się podczas spotkań Zespołu**. Takie podejście daje naszym zdaniem szansę na osiągnięcie optymalnych społecznie rezultatów.

2. Propozycja musi być **zgodna z zasadą zrównoważonego rozwoju** (o czym mówi np. art. 5 Konstytucji RP), czyli jednakowo promować kwestie przyrodnicze, ekonomiczne i społeczne. Analizując zalecenia gospodarki leśnej dla WYŁĄCZEŃ, OGRANICZEŃ oraz MODYFIKACJI, należy zauważyć, że WYŁĄCZENIA i OGRANICZENIA nie realizują tej fundamentalnej zasady. Realizują one w zasadzie tylko kwestie ochrony przyrody. Zaniechanie gospodarki leśnej w niedługim czasie doprowadzi do zapaści ekonomicznej zarządcy lasu a takie tereny staną się niebezpiecznymi dla spacerowiczów, szczególnie dla dzieci – przez to mniej dostępne dla społeczeństwa niż teraz (gdy prowadzona jest gospodarka leśna). Szczególnie niezrozumiały jest pomysł WYŁĄCZEŃ wraz ze zdjęciem z Nadleśnictw odpowiedzialności za bezpieczeństwo w tych miejscach. Sam fakt wchodzenia tam „na własne ryzyko” nie spowoduje zniknięcia niebezpieczeństwa oberwania gałęzi (nawet ze skutkiem śmiertelnym) oraz nie usunie niedostępnego rumowiska. Jest to więc model, odwrotnie do zakładanego, niebezpieczny i szkodliwy społecznie.

Nietrudno dojść do wniosku, że MODYFIKACJE to model najbardziej wzmacniający funkcje społeczne lasów (brak rębni zupełnych, ale mocny, bezpieczny i dostępny las). Przy okazji model ten (w porównaniu z WYŁĄCZENIAMI) znacznie poprawia ekonomię funkcjonowania lasów, co w sumie pozwala spełnić zasadę zrównoważonego rozwoju. Ankiety zaprezentowane podczas spotkań Zespołu pokazują, że 80-90% respondentów odwiedza obecnie lasy w celu obserwowania przyrody. Oznacza to, że w lasach tych społeczeństwo widzi i obserwuje walory przyrodnicze, bo one tam już są. Dotyczy to lasów podlegających gospodarce leśnej nawet bez MODYFIKACJI, nie mówiąc o OGRANICZENIACH czy WYŁĄCZENIACH. Nie ma zatem potrzeby radykalnej zmiany tej (bardzo dobrej) sytuacji i w myśl zasady „lepsze wrogiem dobrego”, rewolucja może tu tylko zaszkodzić. To samo dotyczy pokazania w ankietach częstego (ok. 80%) doświadczania przeżyć duchowych przez społeczeństwo w lasach, gdzie prowadzona jest pełnoskalowa

gospodarka leśna. Pełnoskalowa ale jednocześnie zrównoważona i stąd tak dobrze oceniana społecznie.

Społeczeństwo potrzebuje lasu zdrowego i dostępnego. Według strony społecznej WYŁĄCZENIA (ale z odpowiedzialnością i możliwością zapewnienia bezpieczeństwa przez Nadleśnictwa) mają uzasadnienie w granicach miast. Poza granicami miast MODYFIKACJE są społecznie najlepsze dla lasów o zwiększonej funkcji społecznej.

3. Wprowadzając nowe zasady nie można pominąć **kwestii zmian klimatu**, co w przypadku lasów jest kwestią kluczową. Wieloletnie badania naukowe przeprowadzone w lasach Ameryki Północnej wskazują, że zaprzestanie gospodarki leśnej (tożsame z WYŁĄCZENIAMI) prowadzi w ciągu kilkunastu/kilkudziesięciu lat do degradacji lasu i pozbawia go funkcji pochłaniania dwutlenku węgla (las więcej emituje niż pochłania). Taka sytuacja jest w dzisiejszych czasach społecznie niedopuszczalna – nie wyobrażamy sobie takiej sytuacji, w której społeczna funkcja lasów będzie polegać na planowym pozbawieniu lasów funkcji pochłaniacza CO₂. Na to strona społeczna się nie zgodzi.

Inne badania naukowe, również przedstawione publicznie przez zarejestrowanego w naszym Zespole eksperta – prof. Jarosława Sochę, pokazują, że drzewa niektórych gatunków starsze niż 30 lat nie potrafią dostosować swojego systemu korzeniowego do zmieniającego się klimatu w Polsce. Chodzi szczególnie o kwestie wilgotności gleby w lasach. Drzewa takie znacznie łatwiej ulegają szkodnikom, chorobom i giną szybciej niż ten sam gatunek na nowo posadzony. Stąd wniosek, że w ramach dostosowania do zmian klimatu, w celu zapewnienia odpowiedniego dla dostępu społecznego stanu lasów, konieczna jest wymiana pokoleniowa drzew nawet w ramach tego samego gatunku.

Powyższe przykłady potwierdzają, że z punktu widzenia zmian klimatycznych, najlepszym podejściem do lasów o zwiększonej funkcji społecznej będzie MODYFIKACJA a nie WYŁĄCZENIA lub OGRANICZENIA.

4. Warto docenić 4 miesięczną pracę zespołu organizacji pozarządowych przedstawiających propozycję NGO-1. Jest to bardzo dobrze wykonana inwentaryzacja. Niezrozumiałe są jednak wnioski, które sprowadzają się do propozycji wprowadzania WYŁĄCZEŃ na znacznym obszarze lasów zupełnie wbrew oczekiwaniu funkcji społecznej opisanej powyżej. Otwarte przyznawanie przez jej orędowników, że „trzeba rewolucji” oraz ataki personalne na osoby nie podzielające tak radykalnych opinii, znacznie obniżają rangę tej propozycji.

Dlatego proponujemy przyjąć wskazane (przez NGO-1) obszary jako dodatek do obszarów zaproponowanych przez Nadleśnictwa, ale zawsze jako MODYFIKACJE.

Dotyczy to w oczywisty sposób promienia 20 km od umownego centrum Krakowa (centrum tylko na potrzeby wskazania konkretnego obszaru w naszej propozycji) – działamy w Zespole ds. lasów w okolicach Krakowa a nie innych miast Małopolski. Jeśli będziemy chcieli ustalić obszary lasów o zwiększonej funkcji społecznej np. dla Myślenic, to trzeba zrobić konsultacje w Myślenicach.